

Kaliber Joe: minden bonyodalom az iskolából indul

KÉPREGÉNY A HONLAPON

Pókember, Batman, Góliát, Garfield, Donald kacsa, Szuperman és Batman, Bobó. Mikor hallottuk ezeket a utoljára? Valamikor a 90-es években? Akkoriban még tele voltak képregényekkel az újságárusok kirakatai. Mára azonban eltűntek. Legalábbis a kirakatóból. Pilcz Roland szegedi képregényrajzoló azonban megújítja a műfajt.

BÁLINT CSABA

A kilencvenes évek elején érkeztek az addigiak mellé a „szuperhősös képregények”. Jól ment a bolt. Talán az újdonság varázsa miatt, talán más oka volt, de sokan olvastak képregényeket. De véget ért az aranykor. A képregény műfaj azonban tovább él. Igaz, néha úgy tűnhet: vegetál, de csak a szemünk előtt tűnt el.

- A képregényágazat a 2000-es évek elején fejezte be agóniáját - jelenti ki a 24 éves *Pilcz Roland* szegedi képregényrajzoló. Csökkennek a példányszámok, ritkulnak a számok. - A Szuperman és a Batman összevonták, az X-MEN talán 30 kiadást ha megért - mondja a Roland, aki most készül megjelentetni saját kiadásban a Kalyber Joe negyedik részét. - Akár rá is írhatnám, hogy nonprofit képregény - összegzi a helyzetet nevetve a szegedi képregényíró és -rajzoló.

Rétegműfaj vagy tömegcikk?

A képregény nem igazán engedheti meg magának azt a luxust, hogy rétegműfaj legyen. Csupa színes oldal, igényes nyomtatás. Nem igazán éri meg az alacsony példányszám. Igaz, a jelenlegi helyzetben a nagy példányszám sem lenne valami nagy ötlet. Az első Kalyber Joe-kötetből még ezret, a második, és a harmadik részből már csak ötszázat nyomtak. Szegeden

mindössze egy helyen kapható az a képregény, amely itt Szegeden készül. Pedig szerzőjük nagy kiadókkal áll kapcsolatban.

- Máshol talán meg tudnék élni ebből, de akár csak az egyik munkafá-

→ A mesélő

„Pilcz Roland 1984. február 23-án született Szentesen. Családjával hamarosan Szegedre költöztek. Óvodáskorában lenyűgözték az olyan fantasztikus filmek, mint a Csillagok háborúja vagy az Indiana Jones. Ekkor gondolta úgy, hogy ő maga is elkezd fantasztikus történeteket mesélni, és erre vizuálisan a képregény műfaja volt a legalkalmasabb” - olvassuk az alkotóról a www.kalyberjoe.hu-n. Roland már általános iskolásként korát meghazudtolva rajzolt képregényt. Kalyber Joe figuráját 1994-95-ben alkotta meg - történetében is visszanyúl az iskoláig, mert minden bonyodalom innen indul ki... Azóta közel húszrészes képregényfüzetet készített Kalyber kalandjairól, és szűk tíz év felforgása alatt élete részévé lett ez a mese. Roland jelenleg a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar végzős rajz szakos hallgatója.

ziszból is. Mondjuk a színezésből, és a rajzolásból. A saját képregényemnek azonban írója is vagyok - mondja Roland, aki már a kilencvenes évek közepén szinte gyerekként készítette el az első mindmáig kiadatlan példányt. Persze azokat még nem a nyilvánosságnak szánta.

Kalyber Joe kalandja

- Hősünk, Kalyber Joe, főiskolás éveit tengeti a Headstone bentlakásos isko-

lában - kezdi a sztorit Roland. - Végzős hallgatóként tanítási gyakorlaton vesz részt, történetesen egy általános iskolai osztályt vezet be a Headstone-iskola életébe, műhelyeibe. A dolog nem megy gördülékenyen, bár Kalybert ez cseppet sem éri váratlanul. Az viszont igen, hogy ártatlan neveltjei által hamarosan egy olyan könyv kerül a birtokába, mely gyökerestül felforgatja az ő és környezete életét. A bajt csak tetézi, hogy tudtán

kívül nagy veszélybe sodorja újdonsült ismerősét, egy lányt, aki az első perctől rabul ejti gondolatait...

→ A KILENCEDIK MŰVÉSZET.

A képregény az irodalom és a képzőművészet sajátos keveréke - a kilencedik művészetnek is nevezik. Gyökerei a kora középkori kódexekig és fal-festményekig nyúlnak vissza - olvassuk a wikipedián. Mai formája a 19. század végén alakult ki az Amerikai Egyesült Államokban. Mikor a képeket szöveg egészíti ki, ami általában úgynevezett szövbuborékokban helyezkedik el, az már tipikusan huszadik századi műfaj, a popkultúra része. Első típusa az úgynevezett képsor, általában három-öt képből álló, csattanóval végződő történet: ez a comic strip (vicces csík), ami napilapokban jelenik meg. A másik a comic book (képregény könyv), önálló, általában húsz-harminc oldalas füzetben lát napvilágot. A harmadik, sajátos típusa a manga (japánul: szeszélyes képek) - a középkori japán festészet és a modern nyugati karikatúrák kereszteződéséből alakult ki.

PILCZ ROLAND: KALYBER JOE

HETI SZTRIP A DELMAGYAR.HU-N - A sztripek, azaz a néhány kockás, rövid csattanós sztorik ma is ott láthatók sok újság hátsó oldalán. Akad olyan olvasó, aki a bájos, vicces, vagy éppen elgondolkodtató képsorokkal indítja a napot, illetve az újság átböngészését. Pilcz Roland - akárcsak a regényíró, aki néha verset is ír - a hosszabb, akár 60-80 oldalas történetek mellett ilyen rövid sztripeket is rajzol. Hamarosan lapunk webes verzióján, a delmagyar.hu-n is láthatók lesznek hetente frissülő rajzai.

DARVASI LÁSZLÓ

Az írók ötletei

Az ötlet az emberiség egyik nagy és fontos találmánya. Az ember gyakran súgja vagy üvölti a másik embernek hogy: „van egy ötletem”, és akkor ez általában annyit jelent, hogy az ötletes illető megint pénzt kér kölcsön, és amikor írni kezd, hirtelen észébe jut, hogy a történetet megírta más. Szörnyű érzés. Kibirhatatlan érzés. Vannak írók, akik nem is bírják ki, mások történetét közlik a maguk neve alatt.

Az ötletben az a jó, hogy nem kerül pénzbe, hogy millió van belőle. Az ötletben az a rossz, hogy gyakran sok pénzbe kerül, vagy éppenséggel nincs.

Az ötletben az a jó, hogy nem nekünk kell megcsinálni.

Az ötletben az a rossz, hogy nekünk kell megcsinálni, míg a másik csak ábrándozik, csak fantáziál, csak rácsájlja a grafitceruzája végét, hever a kerti nyugágyban, miközben a miénk a lapát, a gereblye és az iszonyatos lombfűrész.

Egy birodalomra igazi csapás az olyan uralkodó, akinek nagyon sok ötlete van.

Viszont nem feltétlenül csapás az ötletek vagy gondolatok nélküli uralkodó.

Egy író válságakor nem az probléma, hogy az író elfedte volna a írás művészetét, a mondatokkal való gyönyörűséges építkezést, hanem az, hogy nincs ötlete. Aztán észébe jut valami, az író ordít gyönyörűségében, és amikor írni kezd, hirtelen észébe jut, hogy a történetet megírta más. Szörnyű érzés. Kibirhatatlan érzés. Vannak írók, akik nem is bírják ki, mások történetét közlik a maguk neve alatt.

Ebből a szempontból lényegesen könnyebb helyzetben voltak a világirodalom legelső írói, úgy egymillió évvel ezelőtt. Ugyanis az emberiségnek hat, mások szerint huszonegy alapötlete van, vagyis ezek a szerencsés első írók egymillió éve még tudtak eredeti ötlettel szolgálni. Például még senkinek nem jutott az észébe arról írni, mesélni, dalolgatni, hogy a kisfiú, a család

szemefénye ledöfi aput, majd gyorsan feleségül veszi anyut. De az első írónak született egy ilyen kősa ötlete, megírta, elénekelte, és aztán az egész jégkorszakban csörgött, csattogott a pénztárgép.

A mai író azzal a nyugodt rezignációval ülhet le a dolgozó asztalához, hogy mindent megírtak már. Mindent. És nem is egyszer.

Amikor tehát az író azt mondja, ő felhasználja, átírja, akkor egész egyszerűen nincsen ötlete. Kivételesen nagy írók, például Goethe vagy Shakespeare is szenvedtek az ötletlenség kínjától, így adta el az ember újra a lelkét az ördögnek, így találkozott egy fiatalember az apja szellemével, vagy így lett szerelmes két ifjú lélek egymásba, amikor pedig a családok gyűlölték egymást.

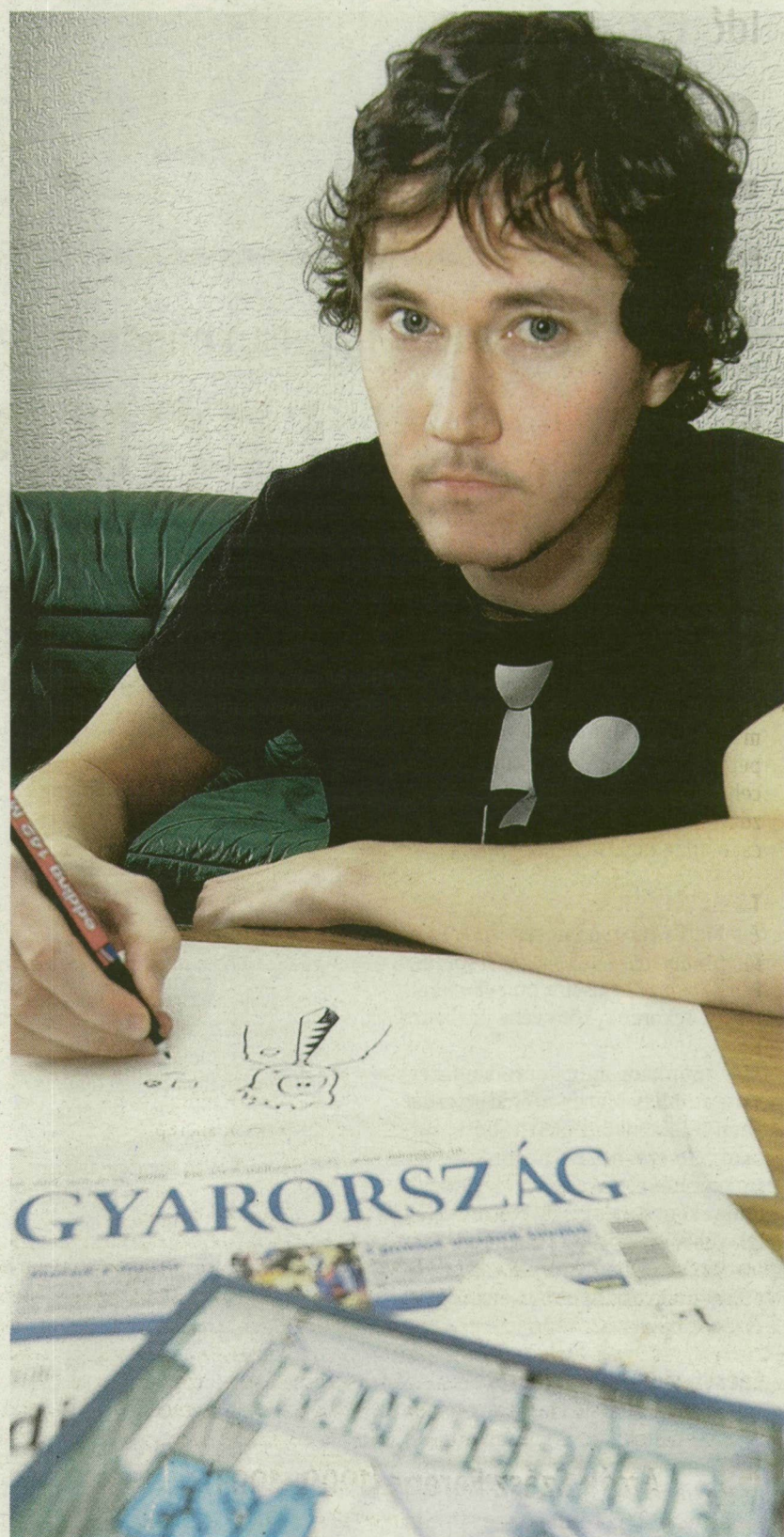
Amikor az író azt mondja lusta, fáradt vagy kiegész, amikor arról panaszkodik, hogy kevés a honorárium, és hogy ennyiért vagy annyiért nem ír színdarabot, forgatókönyvet, nagyregényt, kisregényt, akkor csupán arról van szó, hogy nincs ötlete.

Képzelnék el, hogy egy írónak egy hófúvásos, orosz estén az a zseniális ötlete támad, hogy ír egy regényt, amelynek első lapjain egy fiatalember gyilkol. A diák gondosan agyonüt egy uszós öregasszonyt. A gyilkosság azonban kitudódik, a fiatalember letartóztatják, aki erre magába száll, belátja, hogy a gonosz és antipatikus öreg néniket sem szabad agyonverni. Nagy ötlet? Nem mondhatnánk. Mégis a világirodalom egyik legszebb regénye születik belőle.

Egy másik ötlet szerint egy nyeszlett, sápadt, hagymázos úr azt képzeli magáról, hogy kiváló vitéz, nagy és hősi tettekre hivatott, miközben csak felhőkkel, szélmalomokkal, bunkó pornéppel harcolgat. Nagy ötlet? A világirodalom legszebb - maguk az írók állítják - történetét alkották meg általa!

Nagy ötlet, hogy egy öreg halász nagy halat fog, de nem tudja a zsákmányt hazavontatni, mert a halat megeszi a többi hal?! Éppenséggel „Nobel-díjas” ötlet.

Sületlenségnek tűnik, amikor egy magyar író azt mondja, na, majd ő lebirkózza a disznófejű nagyurat?! Igen, annak tűnik! És mégis milyen szép és fontos birkózás lesz ez. Az is születlenségnek tűnik, hogy egy izgága fiatalember nagyképűen kijelenti, hogy ő

■ Pilcz Rolandi képregényrajzoló és kedvence: Kaliber Joe

FOTÓ: FRANK YVETTE

Egy könyv hátsó borítóján is szerepelhetne ez a szöveg. De maga a tény, hogy egy képregényhez íródott a bevezető, komolytalanná teszi a kiadványt?

A kultúra része

- Az emberek gyakran rácsodálkoznak arra is, hogy egyáltalán létezik képregény - mondja Pilcz Roland. - Nem ismerik, vagy ha ismerik is, nem tudják hová tenni. Lenézett dolog, pedig más országokban abszolút a kultúra része.

Már a kezdetek sem sejtették sok jót Magyarországon. Sok regényadaptáció jött ki a nyomdából eleinte, így a „lebutított irodalom” jelző is ráragadt a műfajra. Érthető. A kettőt eleve nagyon rossz ötlet összevonni, hiszen az irodalom a képregény eszközeit használni nem tudja. Nem lehet egy könyvet 36 kockában átadni. Ez teljesen más - teszi hozzá Pilcz Roland, aki tavasszal mindezek ellenére a Kalyber Joe-sorozat negyedik részét is kiadja.

majd az egész népet fogja tanítani, okítani. Csak hát igaza lett. Az irodalom azért is fantasztikus dolog, mert egy író úgyis leélheti az életét, írhat számtalan sikeres könyvet, tündökölhet a népszerűség vakító csúcsain, hogy mindeközben egyetlen valamire való ötlete sem volt, ötletei közhelyek voltak, máséi voltak, sületlenségek, ostobaságok, marhaságok voltak.

Az irodalom azért is fantasztikus dolog, mert egy író úgy is leélheti az életét, hogy számtalan pompásabbnál pompásabb, igazán elmés, felvillanyozó ötlete volt, ám amikor az írás, a babramunka, az évekig is eltartó szövszólés következett volna, az ötlet kifakult, leeresztett, semmivé vált.

Nagyon sok ötlet csak addig fénylik, míg ötlet. Verne Gyulának se minden ötlete valósult meg, de azért mégsem lehet hiábavalónak mondani a fantáziálását. Mégúgy nem lehet Leonardo da Vinci pompásabbnál pompásabb ötleteire legyinteni. Egyszer egy magyar költőnek az az ötlete támadt, hogy szól Istennek, ne győztorje tovább ezt a máskülönbben valóban bűnös és széthúzó népet, a magyart. Legyen elég ennyi kín, keserv, adóemelés. E kősa kis reformkori ötletet megvalósulás követte, született egy igen szép és tartalmas vers, ráadásul a magyarok is egyet értenek úgy az ötlettel, mint verssel, naponta elmondják, többnyire éjfél felé, de nappal is, ha ünnepségre, sporteseményre, egy kis forradalomra gyűlnek össze. Azt kell mondanunk, az ötlet is zseniális volt, a megvalósulás is zseniális volt, a vershez írt zene nemkülönbben zseniális, és mégsem jött be. Az Úr nem akarja meghallani a könyörgést, sőt a reformkori bántalmakhoz képest egyenesen fokozta a nemzeti sorcsapások számát és nagyságát. Vagyis nem minden írói ötlet jön, úgymond be.

Az író gyakran meghal. Nincs kedve tovább írni, nem elég sikeres, rosszul fogadták az új színdarabját, megannyi ok lehetséges. Ilyenkor aztán sok olvasó, családtag gyászol, sir, rí, és nem látják, vagy nem akarják látni, hogy valójában egy kicsinyes megoldás fölött sopánkodnak. Meghalni?! Ez egy nagy, nagyon rossz ötlet, meghalni, elporladni, semmivé válni. Viszont igazán jó ötlet, hogy vissza lehet jönni. A baj csak az, hogy eleddig, bár sokan próbálták, igazán csak egyvalakinek sikerült.